

TARİFENİN TATBİKİNDEN SONRA

Eczacı Rıdvan ÖZERLER

Üçüncü Majistral tarifenin tatbikine 25-Nisan-1958 tarihindenberi başlanmış bulunuyor. Evvelce yazdığımız bir makale ile tarifeyi izah etmiş ve arkadaşlarımıza faydalı olmaya çalışmıştık. Bu yazının müstaceliyetine binaen Türkiye Eczane Sahipleri Cemiyeti kanalıyla bastırılıp dağıtılmasını müteakip gerek doğrudan doğruya gerekse cemiyete yurdun her tarafından yapılan müracaatlardan bu mevzuda meslekdaşlarımızın henüz tam manasiyle aydınlanmadıklarını anlamış bulunuyoruz. Arkadaşlarımızın takıldıkları ve tereddüde düştükleri noktalar hemen aynıdır ve birkaç noktada toplanabilir. Bu bakımdan bir ikinci yazı ile bu son tereddütleri de izale etmeyi ve bazı misaller vermeyi faydalı buluyoruz:

1 — **Tarifenin masraf hissesine** ait üçüncü maddesinin tatbikatı en çok sorulan sualler meyanındadır. Evvelâ şunu tebarüz ettirelim ki reçetede formül ister tek madde ister birden fazla maddenin karışımından ibaret olsun ve ispençiyari şekli ne olursa olsun ilâç bedeli (**B cetveli**); masraf hissesi (**3 madde**); meslek hakkı (**A cetveli**) ve kap bedeli (**C cetveli**) ayrı ayrı ve mutlak surette tatbik edilecektir. **B cetveli** il masraf hissesinin ilgisi sadece masraf hissesinin **B cetveline** kıyasen hesaplanmasından ibarettir. Bazı arkadaşlar **B cetvelindeki** değer 3. maddedeki karşılığına iblâğ edileceği zehabına kapılıyorlar. Meselâ formülün ilâç bedeli 10 krş tutuyorsa üçüncü maddedeki karşılığı olan 25 krş'a iblâğ edilecek ve bu 25 krş'a **A** ve **C** cetveli değerleri ilâve edilerek neticeye varılacak diyorklarki bu tamamen **yanlıştır**. Yukarıda da zikrettiğimiz gibi hem ilâç bedeli hem masraf hissesi ayrı ayrı alınacak ve bunlara **A** ve **B** cetvelleri karşılığı eklenerek neticeye varılacaktır. Bunu şöyle formüle edebiliriz:

$B + 3. \text{ Madde} + A + C = \text{Formülün değeri.}$

Bu unsurların hesabı da şu tabloya göre yapılır:

MASRAF HİSSESİ TABLOSU

B cetveli	10	krş ise Masraf Hissesi	25 Krş. tur.
"	11 — 50	" " " "	50 " "
"	51 — 100	" " " "	100 " "
"	101 — 200	" " " "	200 " "
"	200 krş tan fazla işe kaç kr. olursa olsun	M. Hissesi	

350 kuruştur.

Bu meselede göyle bir sual ile de karşılaşırız; Formülün ilâç bedeli 12 krş tutarsa 2 krş'luk kesir atılacağı için masraf hissesi olarak kalan 10 krş'a kıyasen 25 krş mu alacağız?. Bu da yanlış bir muhakemedir. Tarifenin 11. maddesi mucibince küsuratın atılması veya 5 krş'a iblâğı formülün mecmu fiyatı hesaplandıktan sonra icra edilir. Binaenaleyh formülün hakikî ilâç bedeli değeri 11 krş ise masraf hissesini de tabloya göre 50 krş olarak almak icibeder. $B + MH + A + C$ formülünün toplamı küsuratlı çıkıyorsa 11. madde o nihai değer üzerinde tatbik edilir.

Masraf hissesi hakkında 3. maddede aynen şu ifade vardır: "Formüldeki B cetvelinde bulunan maddelerin mecmu kıymetine göre masraf Hissesi aşağıdaki şekilde tesbit edilir". Bu ifadeden sarahatle anlaşıldığı gibi formülde B cetvelinde bulunmayan her hangi bir madde meselâ octinum, pentazol ve sair bilumum müstahzarlar veya gomme arabique gibi her hangi bir sebeple linteye girmemiş iptidai madde varsa bunların bedeli ilâç bedeli olarak hesaba girecek fakat masraf hissesinin tesbitinde bir rol oynamıyacaktır. Meselâ terkiibinde 2 tablet Cortril pfizer ihtiva eden bir pomat'ı ele alalım. Formüldeki Cortril'in ilâç bedeli $135,2 \times 2 = 270,4$ krş'tur. Cortril hariç diğer maddelerin bedeli de 15 kr. ise formülün ilâç bedeli $270,4 + 15 = 285,4$ kr. tur. Bu formülün masraf hissesi 285,4 krş'a kıyasen 350 krş. değil 15 krş'a kıyasen 50 krş. olacaktır. Şunu da hatırlatalım ki enfüzyonlar gibi B cetvelinde doğrudan doğruya bulunmayan fakat fleur de tilleul ve eau Distilléé gibi muhteviyatı cetvele girmiş olan kalemler bu hükme tabi değildir. Yani bunların bedeli masraf hissesinin tesbitinde nazarı itibara alınacaktır.

2 — Tarifenin 11. maddesinin bir hükmü de her formül için sarfolan maddelerin mecmu sermaye bedelinin 10 krş. tan aşağı olamayacağıdır. Bu da bazı arkadaşlarımızı yanıltmış ve ilâç bedeli hesabedilirken her bir madde için asgarî 10 krş. değer koymaya sevketmiştir. Halbuki maddelerin değerleri kuruşların kesirlerine yani santimlere kadar hesap edilecek ve böylece elde edilecek madde değerlerinin toplamı 10 krş'tan aşağı ise 10 krş işlenecektir.

Meselâ :

Sulfate de zinc	0,05 Gr
Pantocain	0,05 »
Eau Distillée	10 cc
Göz için	

Formülünde madde değeri $-.50 + 5 + 0,40 = 5,90$ krş. tur. Bu değer 10 krş. tan aşağı olduğu için krş'a iblâğ edilir. Bu formülün tam hesabı şöyledir:

$$10 B + 25 MH + 100 A + 35 C = 170 \text{ krş.}$$

Bu arada eski tarifede tatbik edilen (her madde için asgarî 1 kuruş alınır) mealindeki kayıt bu kere kaldırıldığı için yukardaki missalde de görüldüğü gibi madde değeri 1 kr. tan aşağı ise aynen hesaplanacak ve 1 krş'a iblâğ edilmeyecektir.

3 — A cetvelinin bölümüş dozlar kısmındaki kademeler de bazı tereddütlere sebep olmaktadır. Bir çok arkadaşımız ne için 10 paket için $10 \times 15 = 150$ krş. hesaplanırken daha fazla emek sarfı icabettiren 12 paket için $12 \times 10 = 120$ krş. hesabediliyor, bunu acaba biz mi yanlış tatbik ediyoruz? diyorlar. Arkadaşların sualleri yerindedir ve yaptıkları tatbikat da doğrudur. 10 paketin veya kaşenin meslekî hakkı 150 krş.; 12 adedinki 120 krş'tur.

Bu kademe meselesinde göz önünde bulundurulması gereken en mühim nokta tozlar ve sakkaro granüllerde 100 gram'ın, Güllâç ve paketlerde 21, Pülül ve granüllerde 30, jetâlin kapsül, bol, süpozituar ve ovülerde 10 adedin daha fazla gram veya adetler için temel teşkil edeceğidir. Şöyle ki: 10 paket için $10 \times 15 = 150$ krş. 12 paket için $12 \times 10 = 120$ krş alınır; fakat 30 paketin hesabı $30 \times 7 = 210$ değildir. 30 paket için temel olan 21 adedin 210 krş'a geri kalan 9 paketin 7 krş'tan bedeli 63 krş ilâvesiyle 273 krş, meslek hakkı konacaktır.

4 — Çok defa eczanelerimizde ilâcın hacmine uygun şişe bulunamamakta, ilâcı lüzumundan büyük bir şişeye koymak mecburiyetinde kalmaktadır. Bu takdirde şişe bedeli ne olacaktır?. Bu hususta tarifede bir kayıt yoktur. Kanaatimizce kullanılan şişe ne boyda olursa olsun formülün hacmi esas alınarak fiyat tesbit edilmelidir.

5 — İki şişede hazırlanan Potion Rivèr'in durumu da bazı tereddütlere amil olmaktadır. Bu hususta da şahsî kanaatimize göre her ne kadar Potin Rivière hususiyeti icabı iki ayrı ameliye ile hazırlanıyorsa da mahiyet itibariyle bir formüldür. B ve A cetvelleri hesabedilirken bu noktadan yürümek; ancak kap bedeli olarak 2 şişe parası almak icabeder. Meselâ: Potion Rivière aa 150 gm. formülünün hesabı şöyle yapılmalıdır: $90 B + 100 MH + 120 A + 110 C = 420$ krş.

6 — B Cetvelinde bulunmayan enfüzyon ve diğer mühim preparatların B cetveline göre hesaplanmış ilâç değerlerini de arkadaşlarımızın istifadelerine arz ediyoruz. Umumiyetle açılarak formüle giren müstahzar-

ların gram olarak, idare heyeti arkadaşımız Eczacı Hamdi Dürüst tarafından tanzim edilmiş fiyat listesi de mecmuamızın diğer sayfalarındadır. Bu ilâveler baş harfleri itibariyle tarifenin ilgili sayfasına işlenirse kolaylık olur kanaatindeyiz.

Infusion de tilleul	100 gram	5,40 krş
„ „ Polygala (Senega)	100 „	12 „
„ „ Espece pectorales	100 „	5,20 „
„ „ Guimauve (Althca)	100 „	6,40 „
„ „ Eucalyptus	100 „	5 60 „
„ „ Colombo	100 „	6 „
„ „ Camomille	100 „	4,64 „

Not: İnfusionlarda su, kodeks icabı eaudistilléedir; % drok nisbeti ise yüzde iki üzerinden hesap edilmiştir. Reçetede ki nisbet başka ise ayrıca hesabetmek icabeder.

Pate Oxyde de zinc	100 gram	325 krş.
Pommade ichtyolée % 10	100 „	37.0 „
Serum physiologique isotonique (non-sterile)	100 „	4.18 „
Limonade chlorhydrique	100 „	7.97 „
Limonade Lactique	100 „	8.76 „
Limona ^d e Vineuse	100 „	11.0 „